

MYŠLENKY Z REAKCÍ NA DOPIS BISKUPA

Tento výčet není vyčerpávající, jsou zde zahrnuty jen ty postřehy, které se v dopisech opakují nebo představují určitý zajímavý názor hodný další diskuze.

Vypustili jsme postřehy, které se netýkají celé diecéze, ale jen konkrétní farnosti, nebo reagují na jiné otázky, než které jsou položeny v dopisu biskupa.

1. Co můžeme udělat pro to, aby se o Kristu dozvědělo více lidí v našich farnostech?

- Církev má vystupovat na veřejnosti nejen v souvislosti s církevním majetkem
- Církev neumí dostat do médií to, co dělá – měla by si najmout mediální agenturu. Někdo by se měl věnovat PR – pomoci průniku do médií
- Využívat sociální sítě, být tam s lidmi, „netlačit na ně“, jen „být tam“
- Měly by se zlepšit programy v TV Noe a na Proglasu, měly by být i pro mladší
- Kněží by měli hovořit pro veřejnost srozumitelným, ne církevním žargonem, srozumitelnost různým věkovým kategoriím
- Diecéze by měla vzdělávat kněze, a to nejen v teologii
- Měla by se podporovat výuka náboženství a etiky na školách, možná by se dali k tomu pozvat i rodiče
- Výuka na školách by mohla probíhat nekonfesijně, paralelní skupiny pro děti z křesťanských rodin, propojení
- Pokusit se prosadit objektivní učebnice dějepisu – také novodobých dějin
- Oslovit „matrikové“ děti (6-8 let), pozvat je na faru, nabídnout jim program
- Kněz by měl spolupracovat s představiteli obce a školami
- Stát na straně národa, nemlčet k veřejným otázkám (chudoba, nezaměstnanost, sociální otázky, rodiny)
- Musí být jasné, že nám „nejde o to, abychom někoho získali“, ale abychom se rozdělili o ten nesmírný poklad – získání Ježíše Krista
- Rozšířit chápání pastorace: ke spoluzodpovědnosti za společenský život obce, duchovní život jednotlivců (věřících i nevěřících)
- Měly by se vybudovat „paralelní struktury pastorace“:
 - svátostná pastorace – úkol kněží
 - administrativa farnosti, včetně komunikace s obcí, výuky náboženství, katecheze, organizace farního života – úkol pastoračních asistentů
 - nabídka služby farnosti společnosti
 - nabídka diskusí, duchovních a kulturních programů, ptát se co lidi zajímá
- Mělo by se jít více s kůží na trh, v debatách se vyvarovat příliš katechismových odpovědí (viz kauza Bezák)
- Církevní památky by se měly více prezentovat.
- Církev by měla více pomáhat těm, koho opustil manžel nebo manželka
- Pastorce by se měla více zaměřit na nemocnice a staré lidi
- Nevadí, že je nás málo, záleží na kvalitě, ne na kvantitě
- Evangelizace musí být společným zájmem celého společenství – kněze nevyjímaje, na základě osobního obrácení
- Vyrovnat poměr činností farnosti v oblastech evangelizace a pastorace (dnes 90% činnosti představuje pastorace)
- Osvědčenou metodou jsou farní evangelizační buňky
- Hledat cesty, jak pomoci společenské diskusi o věcech víry
- Je třeba „měkkého“, „mateřského“ přístupu člověka k člověku
- Je třeba sestoupit k obyčejným lidem; zkrátit „vzdálenost církve od každodenního života člověka a jeho starostí“, vejít do prostředí lidí
- Zbožnost by neměla být odtržena od života
- Církev by měla učit nejen slovy, ale i svým příkladem a službou
- Neměli bychom jen mluvit o křesťanství, ale praktikovat ho – pak časem bude třeba příležitost i pro poučení. Poctivý křesťanský život – to ostatní přijde
- I nekostelní lidé a nekatolíci by měli vědět, že je máme rádi, zajímat se o lidi
- Měli bychom žít uprostřed světa pravdivě každodenní život z víry jako následování Krista – tedy svědectví, ne jen „účast na mši“ a nic dál
- K hlásání radostné zvěsti bychom měli využívat všechny příležitosti a nestydět se. (Vánoce, pohřby, svatby, Noci kostelů, prohlídky kostelů školami, Charita...) Vždy je ale třeba hledat vhodnou formu!
- Měli bychom otevřít fary i kostely pro vhodné mimobohoslužebné aktivity. Lidé se bojí kostela a fary – počítáme s tím?
- Postrádám jakýsi manuál informací o základních skutečnostech víry – katechismus je příliš obsáhlý.
- V jednoduchosti vyjadřování je síla
- Nebát se dělat odvážné kroky
- Oddělit materiální a spirituální správu

Shrnutí:

Evangelizace je věcí celé farnosti – včetně kněží. Většinou nezazněly přímo výzvy k evangelizačním akcím (ve smyslu přímého hlásání kerygmatu), spíše k nízkoprahovým aktivitám, které by měly co nabídnout i těm, kdo se nepovažují za křesťany. Silná je i výzva ke spolupráci farností s aktivitami obcí, ke spoluzodpovědnosti za společenský život. Veřejnost musí vědět, že farnost jí slouží. Musíme být v očích veřejnosti srozumitelní. Důraz je kladen i na prezentaci církve v médiích.

2. Jak udělat z našich far místa setkávání a nejen to jak otevřít naše fary a kostely a vyjít naproti těm, kteří Lásku Boží nepoznali?

- Farnost by měla sloužit: nabídnout veřejnosti možnost rady, modlitby
- Laici mohou nabídnout služby veřejnosti podle svých profesí
- Kostely by měly být otevřené pro různé vhodné koncerty, představení atd.
- Farnosti by mohly na farách nabízet volnočasové aktivity pro mládež (věřící i nevěřící)
- Na farách by se mohla založit centra k setkávání – pravidelně, s atraktivním programem
- Na fary a do kostelů lidi nepřijdou – my musíme mezi ně. Kněží mají chodit v oděvech duchovního stavu, aby byli rozpoznatelní
- Farář by neměl být jen v kostele a na faře, ale například se zajímat o veřejný život (veřejná schůze na radnici, hasičské schůze...), být vidět!
- Církev by měla podporovat vnímání vzájemnosti, mít úctu ke všem. Laici by se neměli cítit jako druhořadí
- Je třeba přijetí od duchovních.
- Věřící by měli mít možnost aktivního zapojení do života církve - nejen úklid a rozdávání zpěvníků
- Kněží se nesmí stávat manažery a politiky
- Je třeba rozumět současnému dění ve světě, v politice, umět diskutovat a nebát se lidí
- Besedy na „chytlavá témata“ (lidé věří „v něco nad námi“, touží po duchovních věcech, hledají náhražky)
- Poučování nahradit nasloucháním
- Měli bychom nějak kontaktovat členy církve, kteří se už jejího života neúčastní
- Společenství je základem farnosti. Důraz bychom měli klást nejen na svátostný život, ale i podporovat společenství
- Kněz by měl mít schopnost vytvářet společenství a získávat pro aktivní zapojení se do života farnosti. (Pokud to neumí, měl by si najít někoho, kdo jej v tom zastoupí.)
- Církev by se měla přizpůsobit aktuálním potřebám, aby měli možnost se účastnit plnohodnotného církevního života i dnes částečně vyloučení - např. rozvedení
- Měli bychom přijímat děti v kostelích a neodsuzovat jejich projevy – nevyhánět rodiny s malými dětmi
- Neměli bychom se bát ukazovat se na veřejnosti – např. skrze žehnání na poutích atd.
- Měli bychom mít jasný směr, nedělat akce pro akce bez výsledků, dělat reflexi
- Vytvářet prostor pro vyslovení otázek a pochyb
- Neměli bychom prodávat fary, ale světit je např. rodinám. Ty by měly zajistit jejich udržování a pomoci chodu farnosti
- V přímé pastoraci by neměli sloužit psychicky nemocní kněží
- Zvážit zapojení do služby v naší diecézi kněží z Polska, kteří nerozumí naší mentalitě
- Všítat si, kde nevěřící lidé např. opravili kapličku - vstoupit do kontaktu s nimi a pracovat s nimi
- Kněží mají povinnost se věnovat poradenské a pastýřské práci – měli by zvládat běžné problémy většinové populace, umět poradit v základních věcech jako je finanční gramotnost, řešení partnerských rozchodů... Lidé jdou raději za kartářkou, protože ta jim naslouchá, jeví o ně zájem

Shrnutí:

Zazněly výzvy k tomu, aby fary sloužily i jako otevřený prostor pro aktivity, které mohou něco nabídnout i nevěřícím lidem. Ty by neměly být jen záležitostí kněží, ale i laiků, kteří mohou nabídnout ke službě své vlastní znalosti či dovednosti. Kostely by měly sloužit i ke koncertům, vhodným představením atd. Základními kameny farností by měly být menší společenství věřících. Vzájemná úcta a respekt mezi členy církve (zvláště vztah kněží a laiků). Z dopisů vyplývá, že v mnoha farnostech se kromě bohoslužeb se nic dalšího neděje v kostele ani na faře.

3. Co udělat především pro to, aby naše srdce hořelo při setkání s Kristem tak, jak u těch mnoha postav z evangelia?

- Měli bychom pořádat kurzy podobné kurzům Alfa, ale pro věřící – musíme se naučit o víře mluvit.
- Nová hnutí nabízí rekolekce, (např. Světlo – Život)
- Životním stylem většiny laiků je praktický ateismus. Návštěva nedělních bohoslužeb nemůže stačit
- Měli bychom vytvářet malá společenství
- Vztah k Bohu je víc než jen informace a vědomosti, pracovat na rozvíjení živé víry neformálně
- Měli bychom zlepšit úroveň znalostí věřících – katecheze pro dospělé
- Ve větších městech by se mohl udělat cyklus přednášek na ožehavá témata (etika atd.)
- Mohla by se pořádat výjezdní kázání potulných kazatelů na složitější témata, kteří by s ním objížděli více farností
- Vyučování náboženství by mohlo probíhat po skupinách v rodinách
- Modlitba rodin, vzájemná podpora – osamocené rodiny jsou ohrožené v okamžiku krizí
- Podpora a pastore rodin
- Výchova ministrantů, jejich blízký vztah s knězem, vzdělávání v liturgii, pochválit kluky, povzbuzovat
- Krátká výstižná promluva kněze udělá víc, než opak (někdy je srozumitelnost věc techniky – mikrofony, někdy věc rétoriky, techniky mluvení a ochoty mluvit srozumitelně a pomalu)
- Příprava na svátosti má zahrnovat i kontroverzní témata, nejen předvařené schéma ideálního katolického života
- Pokání, pokání, pokání, růženec
- Otevírat prostor pro oživení ducha modlitby, večery chval, život z víry – neformálně, vztah s Kristem
- Ve farnostech by měla být častější adorace a každý den mše svatá
- Permanentně bychom měli obnovovat život z víry skrze Boží slovo (četbu, rozjímání), modlitbu, svátosti a společenství (ta je třeba hledat i vytvářet)
- Měli bychom žít pravdivým životem v modlitbě, upřímnosti a hledání Boží vůle
- Vřelejší vzájemná komunikace, nebát se sebe navzájem, nebýt lhostejní, po bohoslužbě se nerozprchnout hned domů – vyjít ven z paláců, před kostel...
- Korespondenční škola (např. pro lidi na periferiích, matky v domácnosti)
- Sjednotit přístup kněží k žehnání během svatého přijímání – nepokořovat odmítnutím
- Od samých starostí nezapomínat na vděčnost

Shrnutí:

Měli bychom se zaměřit se na vzdělávání kněží i laiků: cykly katechezí a přednášek. Ve farnostech by se měl podporovat vznik malých společenství.

4. Jak odbourat předsudky vůči církvi u těch, kteří říkají: „Kristus ano, církve ne.“?

- Evangelizace by se měla zaměřit především na ty, kdo jsou věřící, ale do kostela nechodí
- Měli bychom být církví sloužící navenek
- I nevěřící by měli zakoušet naše přijetí, přátelství a dialog při osobním setkávání
- Církve by měla věnovat více času trpělivému vysvětlování restitucí veřejnosti i mediálně
- Měli bychom vytvářet jiný mediální obraz církve – např. účastí v mediálních radách, nabídkou pořadů TV Noe a Proglas do veřejnoprávních médií atd.
- Měli bychom podporovat všemožné akce pro veřejnost (např. Noc kostelů, Tříkrálová sbírka, Betlémské světlo, půlnoční bohoslužby...)
- Měli bychom zprůhlednit nejen ekonomické, ale všechny aktivity církve do společnosti - počínaje úřadem biskupství, přes farnosti, církevní školství, charitu až po poslední články v diecézní struktuře
- Lidé kladou častou otázku: K čemu tu církve vlastně je?
- Ve farnostech by měly fungovat farní a ekonomické rady, aby kněží nebyli na práci sami a také měli zpětnou vazbu
- Pravidelně zveřejňovat příjmy a výdaje farnosti – věrohodnost
- Zveřejňovat práci farní rady
- Vřelost přijetí lidí – na bohoslužbách, na farách, v kostelech
- Zlepšit komunikaci a zvýšit nároky na lidskou kvalitu kněží, formace pastýřů, podporovat rozvoj sociální inteligence (její nedostatek vede k mnohému velkému utrpení na všech stranách)
- Vytrvat na mravním apelu církve na tradiční hodnoty, zodpovědné užívání svobod
- Pouze nemoralizovat

- Nebezpečí nečihá vně církve, ale uvnitř, ve zkorumpovaných strukturách
- Není naší prioritou udržet návštěvnost kostelů – srovnat si priority a vydržet

Shrnutí: Církev by měla sloužit navenek, nejen se zaměřovat na své vnitřní potřeby a problémy. Měla by se také snažit vytvářet jiný mediální obraz. Měla by být naprosto transparentní.

5. Jak hledat finanční zdroje pro zajištění fungování farnosti a diecéze?

- Zlepšit mediální obraz církve - ekonomika, reálné náklady
- Mohli bychom zaměstnat kněze na malý úvazek ve škole, v psychiatrické praxi atd...
- „Více mě pálí problémy starých, nemocných, umírajících, než financování církve“
- Věřící by mohli platit pravidelný příspěvek, ale pouze za předpokladu, že dostanou zpětnou vazbu o tom, jak s ním bylo naloženo
- Pravidelné příspěvky věřících by byli přijatelnější, pokud by neplynuly do centrální pokladny, ale do farností
- Farnost bude funkční jen tehdy, pokud budou mít lidé zájem ekonomicky zajišťovat její chod
- Mohli bychom spojit více farností do jedné. Mohlo by bydlet více kněží pohromadě. Uvolněné fary by se mohly pronajímat
- Hledat alternativní méně nákladné možnosti scházení lidí ve farnosti
- Měl by vzniknout solidární mezidiecézní fond, aby se restituce spravedlivě rozdělily mezi diecéze (solidární fond ČBK)
- Zodpovědnost za majetek by se měl převést na malé jednotky, a ty budou mít takový počet kněží a pastoračních asistentů, kolik jich užíví
- vést k solidaritě mezi farnostmi – ať každá farnost posílá 10% ze sbírek do společného diecézního fondu
- Vybidnout lidi k „trvalému příkazu plateb z účtu“ – možnost odpisu z daní
- Měli bychom se zbavovat nepotřebných nemovitostí. Mějme odvahu nést víru bez zbytečného sentimentu (oželet některé byt' skvosty, na jejichž opravu nebudou peníze)
- Dotační programy – apel na fakt, že sakrální budovy jsou krajinytorné, patří ke kulturnímu dědictví nezávisle na majiteli
- Církevní nemovitosti musí spravovat subjekty, u nichž bude zajištěna kontrola
- Věřící budou muset přispívat na činnost církve, ale nikdo nebude chtít podporovat kněze, který nic nedělá nebo jedná s farníky nevhodně
- Není správné šetřit na laických zaměstnancích
- Investice do lidí – dávat lidem příležitost – nakládání s hřivnami. Jaká JE role a jaká MÁ BÝT role administrátora farnosti
- Pozor na ty, kteří se budou chtít na církevním majetku obohatit
- Farář si nemůže nakládat s financemi, jak uzná za vhodné, kontrolu musí mít farníci. Farář by měl respektovat názor ekonomické rady
- Průhlednost a transparentnost hospodaření
- Kontrola, odpovědnost, kritérium efektivity
- Zazněla kritika nedostatečné profesionality biskupství v nakládání s majetkem
- Farní a ekonomické rady musí být povinné – kontrola a zpětná vazba
- Počet kněží by měl odpovídat počtu věřících – platy duchovních z vlastních zdrojů (poměr počtu věřících, kněží a budov je neodpovídající)
- Lidé spíše přispějí na určitý konkrétní účel, než obecně na chod církve
- Zazněla kritika nekonceptního jednání, když se pořádá sbírka na opravu kostela a biskupství pak převede tento kostel na obec, a to vše bez konzultace s věřícími
- „Nevadí, že jsme chudí, Bůh ví, že potřebujeme najíst a obléci se.“
- Měli bychom prodat některé nemovitosti (a 25% z výtěžku použít pro místní farnost), ale neprodávat půdu, lesy
- Začít podnikat – z nabytého movitého majetku nakoupit stroje a techniku a zaměstnávat poctivé lidi. Vystavět mlýny, pily, pekárny, pivovary...
- Měli bychom využít sponzory
- Měli bychom zavést princip „zjednodušování“ – zodpovědnost za majetek i provozní náklady předat na co možná nejnižší jednotky, které s majetkem nakládají, užívají jej a žijí z něj
- Měla by se zavést řádná evidence všech sbírek v kostelech ihned po sbírce
- Sbírkby by měly být průhledné, samozřejmostí by mělo být informovat lidi o jejich využití
- Pro pořádek a jako základ k rozhovoru o financování by se měly zveřejnit platy všech zaměstnanců církve od biskupství přes kněze až po laické zaměstnance

- Otázkou času je další redukce počtu farností, hledání modelu působení církve v rozsáhlých misijních oblastech, financování řádových kněží, příp. laických spolupracovníků atd.
- Měli bychom co nejvíce zapojit farníky do údržby a péče o majetek
- Spolupráce s obcemi, převod nemovitostí – domluva
- Změna statusu Státního památkového ústavu – opravy provádět levněji a účelněji
- Měli bychom se zřeknout se alespoň části majetku, který se má vrátit v restitucích. Ne proto, že bychom na něj neměli právo, ale kvůli Ježíšově výzvě k evangelijní chudobě
- Ať i kněží chodí do práce, mají civilní povolání – budou lidem blíží, budou více lidi chápat, budou „stát nohama na zemi“
- Pozor na pohoršení plynoucí ze špatného hospodaření
- Stanovit cenový limit na zakázky (např. 100 000, pak výběrové řízení)

Shrnutí:

Většinou je projevena ochota na chod církve přispívat. Pak ovšem musí být hospodaření naprosto průhledné a věřící musí mít možnost se k investicím vyjadřovat. Vícekrát byla vyjádřena neochota přispívat na plat kněze, který ve farnosti nic nedělá nebo se k lidem chová hrubě či přezíravě. Diecéze i farnosti by měly šetřit a zbavovat se nepotřebných nemovitostí. Jeden z diskutujících navrhuje v rámci úspor spojovat farnosti a kněze soustředit do větších center. Nepodcenit kontrolu zacházení s církevním majetkem. Objevil se i názor, že po důchodcích a lidech s malými příjmy nelze chtít, aby podporovali církev. Jiný názor se podivuje nad tím, proč by se mělo šetřit především na laických zaměstnancích, když jsou mnohdy pro chod farnosti stejně nepostradatelní jako kněží. Příspěvky na chod farnosti by měly být podmíněny funkčním společenstvím.

6. Jestli a jakým způsobem změnit systém odměňování?

- Inspirace v misiích: kněží nedostávají plat, žijí z darů, jejich nedostatek nahrazují laici – katechisté
- K odměňování kněží: V různých místech diecéze jsou různé životní náklady – čím větší a silnější farnost, tím nižší náklady – je třeba brát zřetel na charakter místa. Každé místo vyžaduje jiný typ výkonu
- Měl by být personální audit. Odměňovat by se mělo podle zásluh
- Měli bychom zaměstnávat kněze jen na částečný úvazek
- Měli bychom zaměstnávat pastorační asistenty jen na dohodu o provedení práce (nemusí se platit sociální a zdravotní pojištění – 34%); ne na plný úvazek (nelze kontrolovat pracovní dobu)
- Proč má mít starý kněz větší příjem než mladší, viz §281?
- Laici se rádi složí na plat svého kněze – ale budou sledovat jeho nasazení i vyřízení
- Bylo by fér mít nástroj k ovlivnění toho, kdo bude ve farnosti sloužit
- Investovat do lidí, umět spravedlivě zaplatit odborníky (musí také žít rodinu), svěřovat jim kompetence
- Církev by neměla být „charitou“ ve věci kvalifikace a odbornosti zaměstnanců
- Majetek do správy farností (vikariátů – BIP jen poradní a kontrolní orgán
- Majetek spravovat centrálně (na BIP)

Shrnutí:

K tomu, jak odměňovat zaměstnance, se vyjádřil jen malý počet diskutujících. Upozornili, že je třeba zohlednit i místo, kde kněz nebo laik žije, každé místo vyžaduje jiný typ výkonu. Jiný diskutující vyžaduje personální audit a odměňování dle výkonů a zásluh, bez ohledu na věk kněze. Další diskutující navrhuje zaměstnávat kněze jen na částečný úvazek a laiky na dohodu o provedení práce.

7. Jestli jít cestou biblického desátku?

- Starší generace si desátek dovolit nemůže! (10% z 10.000 je 1000, a to může starý člověk velmi postrádat)
- Desátek je vhodný, ale pouze tam, kde lidé vidí smysluplnost jeho využití a cítí sounáležitost s farností

- Desátek by mohl lidi velmi odradit a přestali by chodit do kostela
- Desátek spíše ne, způsobil by další potíže – uzavírání farností, těžkou kontrolovatelnost, peníze – semeno sváru
- Pokud zavést desátek tak jen dobrovolný
- Mělo by se přemýšlet o „evidenci“ věřících ve farnostech pro případ zavedení desátku
- Stanovit doporučený příspěvek na nedělní bohoslužbu 30 Kč nevýdělečně činní, 70 Kč výdělečně činní, 2-5% z platu podle výše příjmu
- Podporovat spiritualitu dávání
- Lidé jsou ochotní přispívat na účelové sbírky
- Desátek ano, do budoucna to bude nezbytnost – dobře zvážit formu

Shrnutí:

Názory na desátek jsou rozdílné: někteří by se mu nebránili, jiní se obávají, že by mohl lidi odradit od navštěvování bohoslužeb. Je možné však jej zavést pouze za předpokladu fungujícího společenství a transparentnosti jeho využití. Z jednoho příspěvku velmi silně zaznělo, že je neetické chtít desátek po lidech s velmi malým příjmem (zvláště důchodcích), kdy např. tisícikorunu mohou z desetitisícového platu velmi postrádat.